

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

2 mai 2024 Nr. 19/2306
La nr. 18-69-4487 din 22.04.2024

Ministerul Justiției

Copie: **Cancelaria de Stat**

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (*număr unic 339/MJ/2024*) și în limita competențelor funcționale, comunică susținerea proiectului cu următoarea propunere:

La **Art. I, pct. 1** din proiectul de lege, prevederile propuse spre a completa art. 55 din Legea nr. 3/2016 sus-menționată, se expun în următoarea redacție: „(1¹) Pe perioada suspendării din funcție în temeiul prevăzut la alin. (1), procurorului nu îi sunt aplicabile dispozițiile referitoare la incompatibilitățile prevăzute la art. 14 alin. (1), dacă suspendarea din funcție depășește 3 luni consecutive”.

Secretar General

Digitally signed by Iacub Alexandru
Date: 2024.05.02 15:01:23 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru IACUB

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 22-69-5072

Chișinău

08 mai 2024

Ministerul Justiției

Urmare a examinării proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (*număr unic 339/MJ/2024*), comunicăm următoarele.

În scopul garantării integrității și respectării regimului incompatibilităților și interdicțiilor aplicabile profesiei de procuror, la **Art. I, pct.1** din proiect, se recomandă reglementarea activităților permise, în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare, ce pot fi desfășurate de către procurorii suspendați din funcție ca urmare a începerii urmăririi penale împotriva acestora.

În acest sens, se propune reformularea conținutului alineatului propus la art.55 din Legea nr. 3/2026 după cum urmează: „(1¹) *Pe perioada suspendării din funcție în temeiul prevăzut la alin. (1), prin derogare de la prevederile art.14 alin. (1), procurorul poate desfășura activități didactice, științifice și de creație.*

Instituirea activităților permise procurorilor suspendați din funcție ca urmare a începerii urmăririi penale împotriva acestora, nu contravine dreptului la muncă, asigurând totodată respectarea cerințelor etice și de integritate inerente profesiei de procuror.

Secretar general al Guvernului

/semnat electronic/

Artur MIJA

Digitally signed by Mija Artur
Date: 2024.05.08 10:37:05 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

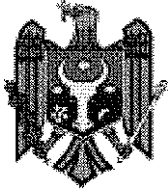

Ex.: Dumitrița Certan
Tel.: 022-250-560
E-mail: dumitrita.certan@gov.md

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

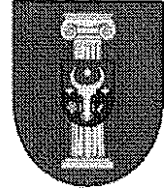
Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL INTEGRITY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

Nr. 07 / 5044 din 08.05.2024

La nr. 18-69-4487 din 22.04.2024

Ministerul Justiției a RM

E-mail: secretariat@justice.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat a RM

E-mail: cancelaria@gov.md

Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Autoritatea) a recepționat scrisoarea Cancelariei de Stat al Republicii Moldova, înregistrată în secretariatul Autorității cu nr. 6159 din 23 aprilie 2024, prin care s-a remis spre avizare/expertiză proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (număr unic 339/MJ/2024)* și vă comunică următoarele.

Drept urmare, reținând misiunea și competențele Autorității consfințite în Legea nr.132/20216 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Autoritatea comunică lipsa propunerilor, obiecțiilor și comunică susținerea proiectului actului normativ vizat.

Președinte

Digitally signed by Chișca Lilian
Date: 2024.05.08 10:56:53 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilian CHIȘCA

ex: Levco Daniela
tel. 022 820 626

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA GENERALĂ

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel: 373 22 828 373

www.procuratura.md : e-mail: proc-gen @ procuratura.md

8 mai 2024 nr.4-1d/24- 231
La nr.18-69-4487 din 22.04.2024

Ministerul Justiției

✓ copia: Cancelaria de Stat

Procuratura Generală a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la procuratură (*număr unic 339/MJ/2024*), remis spre avizare.

Verificând și apreciind conținutul proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură, elaborat în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr.21 din 28 noiembrie 2023 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 14 alin. (1), (4) și (6) și 62 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură susținem proiectul și considerăm oportun promovarea acestuia.

Totodată, în scopul îmbunătățirii proiectului menționat, înaintăm unele propuneri, după cum urmează:

La alineatul (4) al art. 55 din Legea nr.3/2016 autorul propune substituirea textului „o sentință de achitare ori de încetare a procesului penal pe motiv de rehabilitare” cu textul „o hotărâre de achitare ori de încetare a procesului penal”. În nota informativă cu referire la aceste modificări se indică că: „Concomitent, în proiect sunt propuse unele modificări de ordin tehnic, care vin să ajusteze cadrul legal în conformitate cu alte acte normative. De altfel, prevederile alin. (4) al art. 55 din legea menționată sunt redacte într-o formă contradictorie cu unele prevederi din Codul de procedură penală. Or, potrivit alin. (1) al art. 285 din Codul de procedură penală „Încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspundere penală și de finalizare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe temei de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia.”.

În acest sens menționăm că potrivit art.285 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală: „(1) **Încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspunderea penală și de finalizare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe temei de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia.** (2) **Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)- 9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal sau dacă se constată că: 1) plîngerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată, a fost încheiată o tranzacție în cadrul procesului de mediere sau părțile s-au împăcat - în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plîngerii prealabile sau legea penală permite împăcarea; 2) persoana nu a atins vîrsta la care poate fi trasă la răspundere penală; 3) persoana a săvîrșit o faptă prejudiciabilă fiind în stare de irresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrîngere cu caracter**

medical.”, iar art. 275 pct.4)-9) din același act normativ prevede că: „Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care:.....4) a intervenit termenul de prescripție sau amnistia; 4) fapta constituie contravenție; 5) a intervenit decesul făptuitorului; 6) lipsește plîngerea victimei în cazurile în care urmărirea penală începe, conform art.276, numai în baza plîngerii acesteia sau plîngerea prealabilă a fost retrasă; 7) în privința unei persoane există o hotărîre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație sau prin care s-a constatat imposibilitatea urmăririi penale pe aceleași temeiuri; 8) în privința unei persoane există o hotărîre neanulată de neîncepere a urmăririi penale, de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale sau de clasare a procesului penal pe aceleași acuzații; 9) există alte circumstanțe prevăzute de Codul penal care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală.”.

În altă ordine de idei, art. 284 alin. (1) din Codul de procedură penală reglementează că: „**Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.**”, iar articolul 286 din același act normativ prevede că: „**Clasarea procesului penal este actul de finalizare a oricăror acțiuni procesuale într-o cauză penală sau pe marginea unei sesizări cu privire la infracțiune. Clasarea procesului penal se dispune printr-o ordonanță motivată a procurorului, din oficiu sau la propunerea organului abilitat, fie concomitent cu încetarea urmăririi penale sau scoaterea integrală de sub urmărirea penală, fie cînd în cauza penală nu este bănuit sau învinuit și există una din circumstanțele prevăzute la art. 275 pct. 1)-3).**”.

Totodată, instanța de judecată în prima instanță poate adopta o sentință de încetare a procesului penal în temeiul art. 332 alin. (1) și (2) care prevede că: „(1) În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)–9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (2) În cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție, instanța încetează procesul penal și, concomitent, soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova.” și potrivit art. 391 alin. (1) din Codul de procedură penală care prevede că „Sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă: 1) lipsește plîngerea părții vătămate, plîngerea a fost retrasă sau părțile sau împăcat; 2) a intervenit decesul inculpatului; 3) persoana nu a atins vîrsta pentru tragere la răspundere penală; 4) există o hotărîre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă; 5) există o hotărîre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal; 6) există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală; precum și 7) în cazurile prevăzute în art.54-56 din Codul penal.”.

Avînd în vedere cele menționate se constată că Codul de procedură penală operează cu următoarele noțiuni:

1. La etapa urmăririi penale:

- încetarea urmăririi penale (temei de nereabilitare);
- scoaterea persoanei de sub urmărire penală (temei de reabilitare);

-clasarea procesului penal.

2. La faza de judecată:

- încetarea procesului penal (temei de nereabilitare)

Astfel, deși Codul de procedură penală stabilește că încetarea urmăririi penale are ca efect nereabilitarea persoanei considerăm că alta a fost voința legiuitorului în reglementările stabilite în art.55 alin.(4) din Legea nr.3 2016 cu privire la Procuratură: „*În cazul prevăzut la alin.(1), dacă nu a fost probată vinovăția procurorului sau dacă a fost pronunțată o sentință de achitare ori de încetare a procesului penal pe motiv de reabilitare, suspendarea din funcție încetează, iar procurorul este restabilit în toate drepturile anterioare.*”. Or, scopul urmărit de legiuitor prin redarea acestei norme este că doar procurorul achitat sau în privința căruia a încetat procesul penal pe temei de reabilitare, **adică care confirmă nevinovăția persoanei sau în cazurile în care nu a fost probată vinovăția persoanei.** În acest sens este de menționat că, după natura juridică și consecințele încetării procesului penal în judecată, anterior intrării în vigoare a *Legii nr.66/2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003*, temeiurile încetării erau clasificate în cele de *nereabilitare și reabilitare*. Astfel, prin Legea nr. 66/ 2012 autoritatea legislativă a stabilit că **încetarea urmăririi penale are ca efect nereabilitarea persoanei.**

Prin urmare, considerăm că nu ar fi corect și echitabil de a restabili în toate drepturile sale anterioare procurorul care a săvârșit o infracțiune dar în privința căruia a fost încetată urmărirea penală în temeiul unor circumstanțe care împiedică desfășurarea procesului și/sau tragerea la răspundere penală a lui (*spre exemplu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, amnistie...ș.a.*).

Astfel, propunerea de a exclude de la alin. (4) art. 55 din Legea nr.3/2016 a cuvintelor „*pe motiv de reabilitare*” depășește voința și logica legiuitorului manifestată prin aceste prevederi *in concreto* că doar procurorul care a fost achitat sau în privința căruia a încetat procesul penal pe motiv de reabilitare poate fi repus în drepturile sale. În acest sens sunt și reglementările Codului de procedură penală care la art.23 alin. (3) prevede că: „*Persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.*”.

Totodată, având în vedere formularea utilizată de legiuitor la alineatul (4) art. 55 din Legea nr.3/2016 stabilim că acesta reglementează doar hotărârile emise de către instanța de judecată (*Sentința de achitare sau de încetare a procesului penal*), însă propunem a include și hotărârile emise de către procuror (*ordonanța de scoatere de sub urmărire penală și ordonanța de încetare a urmăririi penale*).

În context, pertinente sunt și constatările Curții Constituționale în Decizia nr. 122 din 3 august 2021: „24. În cauza *Mihalache v. România*, Curtea Europeană a identificat criteriile care trebuie avute în vedere atunci când se analizează dacă o hotărâre pronunțată la nivel național constituie o achitare sau o condamnare, în sensul articolului 4 din Protocolul nr. 7. Astfel, Marea Cameră a Curții Europene a notat că utilizarea deliberată a cuvintelor „*achitat sau condamnat*” în textul articolului 4 din Protocolul nr. 7 implică faptul că răspunderea „*penală*” a acuzatului a fost stabilită ca urmare a unei evaluări a circumstanțelor cauzei. Cu alte cuvinte, a fost pronunțată o hotărâre cu privire la fondul

cauzei. Pentru ca această evaluare să aibă loc este esențial ca autoritatea care pronunță hotărârea să fie investită de dreptul intern cu o putere de decizie care îi permite să examineze temeinicia unui caz. Autoritatea trebuie apoi să studieze sau să evalueze probele din dosarul cauzei și să evalueze implicarea reclamantului în unul sau în toate evenimentele care au determinat intervenția organelor de anchetă, în scopul de a vedea dacă este stabilită responsabilitatea „penală” (Mihalache v. Romania [MC], citată supra, § 88). 25. Curtea a conchis că ordonanța procurorului prin care s-a încetat urmărirea penală poate fi considerată ca o decizie asupra fondului cauzei (Mihalache v. Romania [MC], citată supra, §§ 98-101), iar intervenția judiciară nu este necesară pentru calificarea unei decizii ca fiind asupra fondului cauzei (§§ 94, 95). Cu privire la caracterul definitiv al deciziei, potrivit Raportului Explicativ al Protocolului nr. 7, o hotărâre este considerată „definitivă” în cazul în care a dobândit forță de res judicata. Este cazul în care căile de atac ordinare nu sunt disponibile, în care părțile au epuizat căile de atac respective sau în care au permis ca termenul de atac să expire fără a se folosi de acestea (Sergey Zolotukhin v. Rusia [MC], 10 februarie 2009, § 108). 26. Având în vedere această jurisprudență a Curții Europene, Curtea constată că ordonanțele procurorului de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, care nu au fost contestate la judecătorul de instrucție sau care au fost contestate, dar nu au fost anulate, ar putea fi considerate, în circumstanțele fiecărui caz particular, decizii definitive de achitare sau de condamnare. Reluarea urmăririi penale după rămânerea deciziei definitive de achitare sau de condamnare (lato sensu) face incident principiul ne bis in idem.”.

Prin urmare, având în vedere cele expuse supra și pentru a nu condiționa interpretări abuzive propunem și optăm pentru următoarea formulare a alineatului (4) art. 55 din Legea nr.3/2016:

„În cazul prevăzut la alin. (1), dacă nu a fost probată vinovăția procurorului sau dacă a fost pronunțată o sentință de achitare sau în privința acestuia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe teme de reabilitare, suspendarea din funcție încetează, iar procurorul este restabilit în toate drepturile anterioare.”

Considerăm că această formulare ar fi în concordanță și cu art. 23 alin. (3) din Codul de procedură penală.

**Adjunct al Procurorului
General interimar**

Sergiu BRIGAI

CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI SOCIALE A REPUBLICII MOLDOVA
NATIONAL OFFICE OF SOCIAL INSURANCE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
НАЦИОНАЛЬНАЯ КАСА СОЦИАЛЬНОГО СТРАХОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

str. Gheorghe Tudor, 3, MD-2028, mun. Chișinău, tel. +373 22 257 825; e-mail: secretariat@cnas.gov.md; web: <https://cnas.gov.md>

03.05.2024 nr.6470

Ref. Scrisoarea Cancelariei de Stat

nr. 18-69-4487 din 22.04.2024

Ministerul Justiției

email: secretariat@justice.gov.md

copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

email: cancelaria@gov.md

Prin prezenta, Casa Națională de Asigurări Sociale, informează că a examinat proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură (număr unic 339/MJ/2024)* și în limita competențelor funcționale, comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.

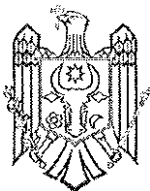
Directoare generală

Digitally signed by Țîbîrnă Elena
Date: 2024.05.03 15:00:53 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Elena ȚÎBÎRNĂ

Ex. Mihaeș Olga; Tel. 022257896
Iulia Lupașco; Tel. 022257847

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA PENTRU COMBATEREA
CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE ȘI CAUZE SPECIALE

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: 022277723

www.procuratura.md / e-mail: proc-ccoacs@procuratura.md

29.04.2024 nr.3d/24- 4410

La nr.4-8d/2023- din 20.10.2023

✓ Ministerul Justiției

Copie: Cancelaria de Stat

(nr. ref. 18-69-4484 din 22.04.24)

Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a luat act de proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură (număr unic 339/MJ/2024)*, transmis în atenția instituției spre avizare.

Urmare a analizării documentului respectiv, informăm despre lipsa obiecțiilor sau propunerilor la subiect la această etapă.

Procuror-șef interimar al
Procuraturii pentru Combaterea
Criminalității Organizate și Cauze Speciale

Victor FURTUNA

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA ANTICORUPȚIE

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 198, MD-2004, Tel.: /373 22/ 257-401
www.procuratura.md / e-mail: proc-ant@procuratura.md

02.05.2024 nr.4494

la nr.18-69-4487 din 22.04.2024

Domnului Roman CAZAN
Secretar general adjunct al Guvernului

AVIZ **asupra proiectului de Lege** **pentru modificarea Legii** **cu privire la Procuratură**

Procuratura Anticorupție a recepționat și studiat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură (**număr unic 339/MJ/2024**), în coraport cu interpretările autorului aferent prevederilor din act expuse în nota informativă, prezentate în solicitarea de formulare a opiniilor.

Astfel, urmare a studierii reglementărilor care se propun a fi instituite în proiectul de Lege de modificare, care sunt fundamentate întru executarea Hotărârii Curții Constituționale nr.21 din 28.11.2023, Procuratura Anticorupție nu are careva obiecții sau propuneri de îmbunătățire pentru a putea fi prezentate corespunzător.

Cu respect,

Procuror-șef al
Procuraturii Anticorupție

Digitally signed by Dragalin Veronica
Date: 2024.05.02 17:00:59 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Veronica DRAGALIN

Ex. R.Porubin
Tel.:069999585

HOTĂRÂREA nr.1-117/2024
privind examinarea proiectului legii pentru modificarea
Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură

30 aprilie 2024

municipiul Chișinău

Examinând proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură, audiind informația prezentată de către domnul Dumitru Obadă, Consiliul Superior al Procurorilor –

C O N S T A T Ă :

Pe rolul Consiliului Superior al Procurorilor se află, pentru examinare, demersul secretarului general adjunct al Guvernului, Roman Cazan, prin care s-a solicitat viziunea instituțională aferentă proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

Potrivit demersului de avizare, în ședința secretarilor generali din data de 22.04.2024, secretarul de stat al Ministerului Justiției, Stanislav Copețchi, a prezentat proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.3/2016, înregistrat cu numărul unic 339/MJ/2024, solicitând anunțarea proiectului de referință spre avizare și remiterea către autoritățile interesate în vederea expunerii punctului de vedere prin prisma competențelor instituționale.

Din nota de fundamentare se atestă că proiectul de lege, care constituie obiectul prezentei hotărâri, este elaborat de Ministerul Justiției în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr.21/2023 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 14 alin. (1), 55 alineatele (1), (4) și (6) și 62 alin. (1) din Legea nr.3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură (*regimul juridic al incompatibilităților pentru perioada suspendării din funcția de procuror în legătură cu începerea urmăririi penale în privința persoanei care ocupă această funcție*).

Referitor la incompatibilitățile procurorilor, este imperioasă consemnarea recomandării Comisiei de la Veneția, potrivit căreia „18. *Un procuror nu ar trebui să ocupe alte posturi în stat sau să îndeplinească alte funcții de stat, dintre cele care ar fi considerate nepotrivite pentru judecători, iar procurorii ar trebui să evite activitățile publice ce ar putea intra în conflict cu principiul imparțialității lor.*”¹

Așa cum s-a constatat la §64 din Hotărârea Curții Constituționale nr.21/2023, incompatibilitatea funcției de procuror cu orice funcție publică sau privată remunerată sau neremunerată, cu excepția activităților didactice, științifice și a celor din cadrul organelor colegiale ale autorităților sau instituțiilor publice, acționează pe baza statutului de procuror, chiar dacă persoana nu-și exercită temporar atribuțiile.

Deși în cazul procurorului care se află în exercițiul funcției restricția se justifică prin obiectivul garantării imparțialității funcției și prin cel al prevenirii conflictelor de interese, în cazul procurorului suspendat din postul său – aplicarea acestei interdicții constituie o povară excesivă.

Înalta Curte a reținut că art.14 alin.(1) din Legea nr.3/2016 reglementează o restricție mult prea generală privind activitățile incompatibile cu funcția de procuror.

---

¹ Raport CDL-AD(2010)040 privind standardele europene referitoare la independența sistemului judiciar: Partea II – organele de urmărire penală, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 85 a sesiune plenară (Veneția, 17-18 decembrie 2010)

Orice muncă atrage sau pare să atragă incompatibilitatea cu funcția de procuror. Deși restricția pare a fi rezonabilă în cazul unor funcții, ea nu apare astfel în cazul altor funcții. Totuși, interdicția tratează toate funcțiile în același fel.

Mai mult, interdicția nu ține cont de circumstanțele particulare ale fiecărui caz. În primul rând, s-a precizat că statutul de procuror nu reprezintă, *per se*, o circumstanță care face incompatibil exercițiul unei alte funcții. Acest fapt este recunoscut în mod implicit de legislator pe baza excepției de la alineatul (2) al articolului 14, care îi recunoaște procurorului posibilitatea de a exercita un cerc limitat de activități. În al doilea rând, de principiu, trebuie interzis exercițiul activităților care prezintă riscuri la adresa imparțialității și a bunei exercitări a funcției de procuror, nu toate activitățile.²

Pe de altă parte, a fost subliniat că orice conflict de interese real sau aparent, care ar putea să apară ulterior reîncadrării procurorului în funcție, poate fi soluționat prin abținere sau prin recuzare, în condițiile Codului de procedură penală, fie pe baza Legii privind declararea averii și intereselor personale și a Legii privind Autoritatea Națională de Integritate, care reglementează regimul juridic al conflictelor de interese și al incompatibilităților subiectelor declarării, categorie din care face parte și procurorul.

În final, Curtea Constituțională a recunoscut constituțional art.14 alin.(1) din Legea nr.3/2016, în măsura în care incompatibilitățile nu se aplică față de procurorii suspendați din funcție din cauza declanșării urmăririi penale împotriva lor.

În esență, autorul proiectului, interpretând cu diligența necesară jurisprudența relevantă, propune de a reglementa expres o excepție de la regimul incompatibilităților pe perioada suspendării din funcție în legătură cu începerea urmăririi penale, prin completarea art.55 din Legea nr.3/2016, care reglementează suspendarea din funcție a procurorului, cu un alineat nou (1¹) cu următorul cuprins: „Pe perioada suspendării din funcție în temeiul prevăzut la alin.(1), procurorului nu îi sunt aplicabile dispozițiile referitoare la incompatibilitățile prevăzute la art.14 alin.(1)”.

Astfel, propunerea de *lege ferenda* va oferi posibilitatea procurorilor suspendați din funcție, în legătură cu începerea urmăririi penale în privința acestora, de a presta activități în domenii din sectorul public și privat, care nu sunt în legătură directă sau indirectă cu atribuțiile de procuror. Cu alte cuvinte, pe durata suspendării raporturilor de serviciu în temeiul stabilit de art.55 alin.(1), procurorii suspendați se vor putea angaja într-o altă funcție publică în conformitate cu dispozițiile Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public sau să desfășoare activități în domeniul privat. Totuși, este esențial de menționat că orice activitate desfășurată pe perioada suspendării nu trebuie să afecteze prestigiul și reputația Procuraturii.

Într-o altă ordine de idei, în scopul asigurării principiilor echității și proporționalității, precum și protejării exercițiului imparțial al atribuțiilor funcției de procuror, considerăm necesar stabilirea unui mecanism de reglementare a modalității și necesității de retribuție salarială a procurorului în cazul în care, în perioada suspendării din funcție, acesta deja a practicat o activitate.

Adițional, autorul proiectului intenționează modificarea, de ordin tehnic, a alineatului (4) din art.55 din Legea nr.3/2016, prin substituirea textului „o sentință de achitare ori de încetare a procesului penal pe motiv de reabilitare” cu prevederi corespunzătoare stabilite în art.285 alin.(1) din Codul de procedură penală, astfel încât alineatul (4) va statua că, „În cazul prevăzut la alin.(1), dacă nu a fost probată vinovăția procurorului sau dacă a fost pronunțată o hotărâre de achitare ori de încetare a

² HCC nr.21/2023, §75-77

procesului penal, suspendarea din funcție încetează, iar procurorul este restabilit în toate drepturile anterioare”. Prin amendamentul în speță se va realiza corelarea prevederilor Legii nr./32016 cu cele din Codul de procedură penală.

Pe cale de consecință, evaluând din perspectiva competențelor constituționale proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură, înregistrat cu numărul unic 339/MJ/2024, Consiliul Superior al Procurorilor susține conceptual necesitatea aprobării acestuia, cu luarea în considerare a recomandărilor expuse în prezenta hotărâre.

Având în vedere argumentele expuse, în temeiul prevederilor art.70 alin.(1) lit.u) art.77 și art.79 din Legea nr.3/2016, pct.4.1, secțiunea VI, lit.c) din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea nr.12-225/16 din 14.09.2016, Consiliul Superior al Procurorilor –

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A aviza proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură, înregistrat cu numărul unic 339/MJ/2024, cu prezentarea punctului de vedere astfel după cum a fost formulat în partea descriptivă a prezentei hotărâri.

2. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, *www.csp.md*, directoriile *Hotărâri* și *Transparența*.

3. Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată la Curtea Supremă de Justiție de orice persoană vătămată într-un drept al său într-un termen de 10 zile lucrătoare de la data la care hotărârea vizată i-a fost comunicată.

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Dumitru OBADĂ

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 22-69-7403

Chișinău

05 iulie 2024

Ministerul Justiției
daniela.stirbu@justice.gov.md

Urmare a examinării repetate a proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea articolului 55 al Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (*număr unic 339/MJ/2024*), comunicăm următoarele.

Autorul proiectului argumentează că limitarea cercului de activități permise procurorului suspendat din funcție ca urmare a începerii urmăririi penale împotriva acestuia, nu va constitui o garanție adecvată în vederea asigurării minimului de existență al procurorului. Pe de altă parte, contrar propriei afirmații, autorul sugerează, totuși, o enumerare limitativă a acestor activități, invocând specific art. 15 alin. (2) lit. f), g) și i) din Legea nr. 3/2016 privind Procuratura.

Reiterăm că, instituirea activităților permissive procurorilor suspendați din funcție ca urmare a începerii urmăririi penale împotriva acestora, nu contravine dreptului la muncă, asigurând totodată respectarea cerințelor etice și de integritate inerente profesiei de procuror.

Cu toate acestea, având în vedere circumstanțele specifice ale situației, și anume existența unei bănuieli rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni de natură să justifice începerea urmăririi penale, se impune instituirea unui mecanism eficient care să garanteze integritatea, imparțialitatea și conduita etică a profesiei de procuror.

În consecință, Cancelaria de Stat menține poziția inițială (scrisoarea nr. 22-69-5072 din 08.05.2024) și propune reglementarea expresă a activităților didactice, științifice și de creație ca fiind permise pe durata suspendării din funcția de procuror în contextul începerii urmăririi penale, acestea fiind compatibile cu statutul de procuror suspendat și cu principiile etice ale profesiei.

Secretar general al Guvernului

/semnat electronic/

Artur MIJA

*Ex.: Dumitrița Certan
Tel.: 022-250-560
E-mail: dumitrita.certan@gov.md*

Digitally signed by Mija Artur
Date: 2024.07.05 09:47:15 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

2 iulie 2024 Nr. 19/3478
La nr. 03/6105 din 28.06.2024

Ministerul Justiției

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea articolului 55 al Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (*număr unic 339/MJ/2024*), remis spre avizare repetată și, în limita competențelor funcționale, comunică susținerea acestuia fără obiecții sau propuneri.

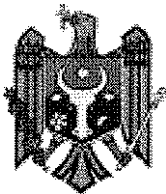
Secretar General

Digitally signed by Iacub Alexandru
Date: 2024.07.03 14:05:52 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru IACUB

Ex. Roman Ixari
Tel. 022 804 487

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL INTEGRITY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

Nr. 07/6558 din 05 iulie 2024
La nr. 03/6105 din 28 iunie 2024

**Ministerul Justiției
a Republicii Moldova**

*email: secretariat@justice.gov.md
daniela.stirbu@justice.gov.md*

Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Autoritatea) a examinat demersul Ministerului Justiției a Republicii Moldova, înregistrat în secretariatul Autorității cu nr. intrare 9193 din 01 iulie 2024, prin care s-a solicitat examinarea și avizarea repetată a proiectului de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea articolului 55 al Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură (număr unic 339/MJ/2024)* și vă comunică următoarele.

Drept urmare, reținând misiunea și competențele Autorității consfințite în Legea nr.132/20216 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Autoritatea comunică lipsa propunerilor și obiecțiilor din considerentele anterior expuse prin avizul nr. 07/5044 din 08 mai 2024 și comunică susținerea proiectului actului normativ vizat.

Președinte

Digitally signed by Chișca Lilian
Date: 2024.07.05 15:15:19 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilian CHIȘCA

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA GENERALĂ

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: /373 22/ 828 373

www.procuratura.md / e-mail: proc-gen@procuratura.md

8 iulie 2024 nr.4-Id/24- 302
La nr.03/6105 din 28.06.2024

Ministerul Justiției
✓ copia: Cancelaria de Stat

Procuratura Generală a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la procuratură (*număr unic 339/MJ/2024*), remis spre avizare repetată.

În proiectul definitivat (după avizare) autorul a modificat cuprinsul alineatului (1¹) cu care se propune a fi completat art.55 din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, în sensul completării acestuia cu textul „și interdicțiilor prevăzute la art. 15 alin. (2) lit. f), g) și i)) precum și a indicat expres că: „Această perioadă nu constituie vechime în funcția de procuror.

Prin urmare, autorul proiectul a propus că procurorilor suspendați din funcție în legătură cu pornirea urmăririi penale pe lângă incompatibilitățile (art. 14 din Legea nr.3/2016) nu vor fi aplicabile și unele interdicții din art. 15 a Legii nr. 3/2016. Astfel, aceste modificări va oferi posibilitatea procurorilor suspendați din funcție în legătură cu pornirea urmăririi penale în privința acestora, de a activa în funcții publice sau private inclusiv: să desfășoare o activitate de întreprinzător sau o activitate comercială direct ori prin persoane interpuse; să fie arbitru în instanțele arbitrale; să dețină calitatea de membru în organul de conducere, de administrare sau de control al unei societăți comerciale, inclusiv într-o bancă sau într-o altă instituție de credit;”. Cu referire la acest aspect menționăm că deși în Hotărârea sa nr. 21/2023 Curtea Constituțională s-a referit doar la art. 14 alin. (1), totuși aparent aceste intervenții sunt în concordanță cu raționamentele expuse de către Înalta Curte, cu condiția ca activitățile prestate să nu afecteze prestigiul Procuraturii.

În altă ordine de idei, autorul propune a indica în dispoziția alineatului (1¹) al art. 55 (din proiect) că perioada în care procurorul a fost suspendat din funcție nu constituie vechime în funcție de procuror, idee pe care o susținem dacă raportăm la cazurile în care procurorul i-a fost constatată vinovăția de săvârșirea unei infracțiuni și raporturile de muncă ale procurorului a încetat de drept. *Per a contrario*, în situațiile în care nu a fost probată vinovăția procurorului sau a fost pronunțată o sentință de achitare/încetare a procesului penal atunci considerăm judicios ca procurorului să-i fie recunoscută vechimea în funcția de procuror pe perioada suspendării acestuia din funcție.

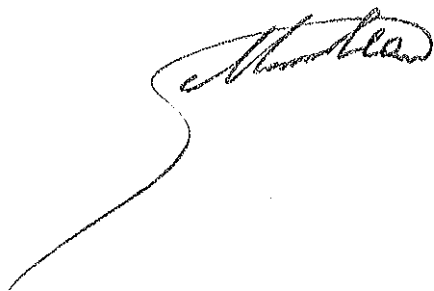
Astfel, deși alin. (4) al art. 55 din Legea nr.3/2016 reglementează expres că: „În cazul prevăzut la alin. (1), dacă nu a fost probată vinovăția procurorului sau dacă a fost pronunțată o sentință de achitare ori de încetare a procesului penal pe motiv de

reabilitare, suspendarea din funcție încetează, iar procurorul este restabilit în toate drepturile anterioare.”, totuși indicarea concret în alineatul (1¹) al art. 55 (din proiect) a faptului că *perioada de suspendare din funcție nu constituie vechime în funcție de procuror*, ar putea fi interpretat că și în cazurile în care nu s-a constatat vinovăția procurorului și el a fost achitat sau în privința lui a fost încetat procesul penal perioada de suspendare nu va constitui vechime în funcție de procuror.

Pe cale de consecință, propunem autorului a completa alin. (4) al art. 55 din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură cu următorul text: **„Procurorului i se recunoaște vechimea în funcția de procuror pe această perioadă.”**.

În context menționăm că Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor din România în mod similar la art. 198 alin. (2) reglementează că: *„În perioada suspendării din funcție dispuse în temeiul art. 197 alin. (1) lit. a)-c) și e)-g), judecătorului și procurorului nu îi sunt aplicabile dispozițiile referitoare la interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute de art. 227 și art. 231 și nu i se plătesc drepturile salariale, dar i se plătește contribuția de asigurări sociale de sănătate, după caz. Această perioadă nu constituie vechime în muncă și în funcție.”*, iar art.200 alin. (1) din același act normativ prevede că: *„Dacă se dispune clasarea, achitarea sau încetarea procesului penal față de judecător sau procuror, suspendarea din funcție încetează, iar judecătorul sau procurorul suspendat este repus în situația anterioară, i se plătesc drepturile bănești de care a fost lipsit pe perioada suspendării din funcția de execuție sau, după caz, pe perioada întregului mandat al funcției de conducere pe care nu l-a putut exercita din pricina suspendării. Drepturile bănești acordate sunt majorate, indexate și reactualizate la data plății, incluzând și dobânda legală penalizatoare, obligații de plată ce se stabilesc prin ordin al președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, după caz, al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Judecătorului sau procurorului i se recunoaște vechimea în funcția de judecător sau procuror pe această perioadă.”*.

Procurorul General

Ion MUNTEANU

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA ANTICORUPȚIE

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 198, MD-2004, Tel.: /373 22/ 257-401

www.procuratura.md / e-mail: proc-ant@procuratura.md

08.07.2024 nr.6423

la nr.03/6105 din 28.05.2024

Domnului Stanislav COPEȚCHI
Secretar de stat

AVIZ

asupra proiectului de Hotărâre pentru modificarea Legii cu privire la Procuratură

Procuratura Anticorupție a recepționat și studiat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură (**număr unic 339/MJ/2024**), în coraport cu interpretările autorului aferent prevederilor din act expuse în nota informativă, prezentate în solicitarea de formulare a opiniilor, în procedura de reavizare.

Astfel, urmare a studierii reglementărilor care se propun a fi instituite în proiectul de Lege de modificare, care sunt fundamentate întru executarea Hotărârii Curții Constituționale nr.21 din 28.11.2023, Procuratura Anticorupție nu are careva obiecții sau propuneri de îmbunătățire pentru a putea fi prezentate corespunzător.

Cu respect,

**Procuror-șef al
Procuraturii Anticorupție**

Digitally signed by Dragalin Veronica
Date: 2024.07.08 16:13:07 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

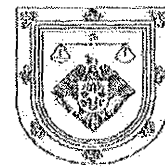
Veronica DRAGALIN

Ex. R.Porubin
Tel.:069999585

CONSILIUL SUPERIOR AL PROCURORILOR

Republica Moldova, municipiul Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73
website: www.csp.md tel: (+373) 022-828-501 e-mail: aparat@csp.md

04 iulie 2024 nr.5/1-01d/24-1418
La nr.03/6105 din 28.06.2024

Domnului Stanislav COPETCHI
Secretar de stat al Ministerului Justiției

Stimate domnule secretar de stat,

Consiliul Superior al Procurorilor, în calitate sa de garant al independenței și imparțialității procurorilor, a analizat prin prisma competențelor legale proiectul de hotărâre privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea articolului 55 al Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură, înregistrat cu numărul unic 339/MJ/2024 și remis pentru avizare repetată.

Urmare a studiului materialelor prezentate, menționăm că susținem proiectul de referință, având în vedere obiectivul de racordare a cadrului normativ la constatările Curții Constituționale din Hotărârea nr.21/2023 pe dimensiunea fortificării statutului de procuror.

Cu această ocazie, reiterăm disponibilitatea de a susține inițiativele menite să consolideze garanțiile statutului de procuror, or împărtășim dezideratul de a asigura actului de justiție cel mai înalt nivel de calitate și, din această perspectivă, ne aliniem eforturilor de a spori eficiența activității sistemului Procuraturii, în corespundere cu standardele internaționale.

Cu respect,

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

Dumitru OBADĂ

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA PENTRU COMBATAREA
CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE ȘI CAUZE SPECIALE

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: 022277723

www.procuratura.md / e-mail: proc-ccoecs@procuratura.md

04.07.2024 nr.3d/24- 6814

La nr. 03/6105 din 28.06.2024

Domnului Stanislav COPETCHI
Secretar de stat
Ministerul Justiției

Stimate domnule Secretar de stat,

Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea *proiectului de Lege pentru modificarea articolului nr. 55 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (numă unic 339/MJ/2024)*.

Urmare a analizării documentului transmis în atenția instituției pentru reavizare informăm despre lipsa propunerilor și obiecțiilor la această etapă.

Cu respect,

Adjunct-interimar al procurorului-șef al
Procuraturii pentru Combaterea
Criminalității Organizate și Cauze Speciale

Alexandru MACHIDO

Finanțat de
Uniunea Europeană

NOTĂ DE POZIȚIE

privind proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură

AUTOR:

Angela Popil, membră a Grupului de Experti
în domeniul Justiției (GEJ)

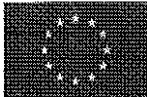
Petru Istrati, membru a Grupului de Experti
în domeniul Justiției (GEJ)

Revizuit de:

Adrian Ermurachi,
Co-Director Executiv IPRE

#JustițiePentruMoldova

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană
și cofinanțat de Fundația Soros Moldova

Finanțat de
Uniunea Europeană

Notă de limitare a responsabilității

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova. Conținutul acesteia reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Asigurarea integrității, eficienței și independenței sistemului de justiție din Moldova – #JustițiePentruMoldova”, finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat de Fundația Soros Moldova. Conținutul materialului aparține autorilor și nu reflectă în mod necesar punctul de vedere al Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova.

REZUMAT

Prezenta opinie este formulată în calitate de răspuns la solicitarea Ministerului Justiției nr. 03/3861 din 24.04.2024.

Opinia se expune cu privire la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (nr. unic 339/MJ/2024) [în continuare – "Proiect de lege"]. Proiectul de lege menționat urmărește modificarea art. 55 din Legea nr. 3/2016, prin introducerea alin. (1¹) și reformularea alin. (4).

Concluzia Grupului de Experti în domeniul Justiției (GEJ) este susținerea proiectului de lege nominalizat. Această concluzie se sprijină în principal pe 2 raționamente:

- obligativitatea respectării hotărârilor Curții Constituționale;
- necesitatea de a elimina o omisiune legislativă/lipsă de proporționalitate în reglementare care poate duce la încălcarea unor drepturi ale omului (i.e. dreptul la muncă, dreptul la viață privată ș.a.).

În aceleași timp, GEJ recomandă autorului proiectului să evalueze necesitatea completării art. 55 alin. (1¹) cu sintagma "și interdicțiile prevăzute art. 15 alin. (2) lit. f) și lit. i)".

Totodată, GEJ recomandă autorilor proiectului completarea art. 55 din Legea nr. 3/2016 cu prevederi conform cărora perioada suspendării din funcție a procurorului în temeiul art. 55 alin. (1/1) din Legea nr. 3/2016 să nu constituie vechime în muncă în funcția de procuror.

CONTEXT

La 28.11.2023, Curtea Constituțională a pronunțat Hotărârea nr. 21 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 14 alin. (1), 55 alineatele (1), (4) și (6) și 62 alin. (1) din Legea nr. 3 / 2016 cu privire la Procuratură, prin care a hotărât:

1. Se admit parțial sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a articolelor 14 alin. (1), 55 alineatele (1), (4) și (6) și 62 alin. (1) din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, ridicate de dna Elena Ceruță, reclamantă în dosarele nr. 3-140/2022 și nr. 3 1338/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău și, respectiv, la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.
2. Se recunoaște constituțional articolul 14 alin. (1) din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, în măsura în care **incompatibilitățile nu intervin în privința procurorilor suspendați din funcție din cauza declanșării urmăririi penale împotriva lor.[...]**.

În motivarea Hotărârii nr. 21/2023, Curtea Constituțională a reținut, printre altele, următoarele:

75. [...] Deși în cazul procurorului care se află în exercițiul funcției restricția se justifică prin obiectivul garantării imparțialității funcției de procuror și prin cel al prevenirii conflictelor de interese, în cazul autoarei excepțiilor – **procuror suspendat din postul său – aplicarea acestei interdicții constituie o povară excesivă, din următoarele motive.**

[...] 78. Curtea nu este convinsă că aceste riscuri există în cazul particular al autoarei excepției, care a fost suspendată din funcție în legătură cu începerea unei urmăririi penale în privința sa la 10 martie 2022 și care nu mai exercită funcția de procuror din această dată. A contrariu, chiar dacă ar exista riscuri, Curtea consideră că odată cu trecerea timpului, acestea se pot diminua în intensitate. Pe de altă parte, cu cât mai mult timp trece din data suspendării din funcția de procuror, cu atât mai mare este ingerința în dreptul la muncă (a se vedea Gashi

Finanțat de
Uniunea Europeană

și *Gina v. Albania*, 4 aprilie 2023, §§ 50, 58, 69). Spre exemplu, în cauza *Pengezov v. Bulgaria*, 10 octombrie 2023, § 87, Curtea Europeană a constatat o încălcare a articolului 8 din Convenție, pentru că măsura suspendării din funcție a reclamantului, care a durat doi ani și jumătate, a avut repercusiuni grave asupra vieții private și profesionale a reclamantului, timp în care acesta a fost privat de salariu și nu s-a putut angaja, din cauza incompatibilităților pe care le presupunea funcția de judecător, în alte activități profesionale. Curtea Europeană a stabilit că ingerința în viața privată a reclamantului a fost semnificativă și că aceasta nu putea decât să se agraveze odată cu trecerea timpului.

79. În acest caz, Curtea reține că, din data în care a fost suspendată din funcție și până în prezent, autoarea excepțiilor este lipsită de posibilitatea de a se angaja într-o altă funcție, fapt care o privează de posibilitatea de a câștiga prin muncă mijloacele necesare întreținerii sale și a familiei sale. Într-un asemenea scenariu, există riscul ca, sub aparența protecției imparțialității funcției de procuror, măsura contestată să devină abuzivă, transformându-se într-un mijloc de determinare a procurorilor suspendați de a-și da demisia din funcție, pentru a se angaja într-o altă funcție care să le asigure existența.

80. Deși este posibil ca măsura suspendării din funcție să înceteze relativ rapid și, astfel, să nu existe vreo problemă, Curtea consideră că este valabil și contrariul, având în vedere faptul că măsura suspendării poate dura o perioadă nedefinită în timp, până la pronunțarea unei decizii definitive în cauza penală.

Subsecvent, Curtea Constituțională a emis o Adresă către Parlamentul Republicii Moldova, nr. PCC-01/186g/566 din 28.11.2023, prin care a solicitat:

În acest context, Curtea îi solicită Parlamentului să modifice articolul 14 alin. (1) din **Legea nr. 3 din 25 februarie 2016** cu privire la Procuratură în conformitate cu raționamentele hotărârii Curții Constituționale.

Pe baza articolului 28¹ din **Legea cu privire la Curtea Constituțională**, Curtea îi solicită Parlamentului să examineze prezenta adresă și să-i comunice rezultatele examinării ei în termenele prevăzute de lege.

Ministerul Justiției al Republicii Moldova a elaborat Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (nr. unic 339/MJ/2024), care conține un articol unic pe conținut:

Articolul 55 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Pe perioada suspendării din funcție în temeiul prevăzut la alin. (1), procurorului nu îi sunt aplicabile dispozițiile referitoare la incompatibilitățile prevăzute la art. 14 alin. (1).

la alineatul (4) textul „o sentință de achitare ori de încetare a procesului penal pe motiv de reabilitare” se substituie cu textul „o hotărâre de achitare ori de încetare a procesului penal.”.

Observăm că, autorii proiectului s-au distanțat de la Adresa Curții Constituționale, cel puțin sub aspect de formă, atât timp cât ultima a solicitat modificarea art. 14 din **Legea nr. 3/2016**, iar Proiectul de lege intervine în art. 55 din **Legea nr. 3/2016**. Cu toate acestea, Proiectul de lege este elaborat în vederea atingerii scopului expus în Adresa Curții Constituționale și conform raționamentelor reținute de Înalta Curte în Hotărârea nr. 21/2023 .

În Nota de fundamentare, autorii proiectului, făcând trimitere la art. 14 din **Legea nr. 3/2016**, au subliniat:

Finanțat de
Uniunea Europeană

Astfel, norma menționată impune o restricție generală și nediferențiată, fără a preciza dacă starea de incompatibilitate se manifestă doar în raport cu procurorii care se află în exercițiul funcției sau dacă este aplicabilă și față de cei suspendați din funcție. Din acest punct de vedere, proiectul își propune modificarea dispozițiilor prevăzute la **art. 55** privind suspendarea din funcție în acord cu raționamentele Curții Constituționale. Totuși, intervențiile cu caracter de noutate, din prezentul proiect vizează regimul juridic al incompatibilităților pentru perioada suspendării din funcția de procuror în legătură cu începerea urmăririi penale în privința persoanei care ocupă această funcție. Interpretând judicios jurisprudența amintită, proiectul își propune de a reglementa expres o excepție de la regimul incompatibilităților pe perioada suspendării din funcție în legătura cu începerea urmăririi penale.

Deși pe parcursul anului 2023, Legea nr. 3/2016 a fost obiect al mai multor modificări și intervenții legislative, care îndreaptă suplimentar atenția spre conceptele de statică și dinamică a dreptului dar și a rigorilor în ceea ce privește tehnica legislativă, proiectul de lege supus avizării este unul oportun.

I. Obligativitatea respectării hotărârilor Curții Constituționale

În compartimentul anterior a fost reliefat faptul că proiectul de lege vine să ajusteze Legea nr. 3/2016 pentru conformarea prevederilor care au fost obiect al examinării în Hotărârea nr. 21/2023. Obligativitatea respectării Hotărârilor Curții Constituționale este recunoscută ca fundamentală într-un stat de drept.

Articolul 140 din Constituția Republicii Moldova prevede că:

(1) *Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.*

(2) *Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.*

Potrivit art. 75 alin. (1) și (4) din Codul jurisdicției constituționale nr. 502/1995:

(1) *Hotărârile și avizele se execută în termenii indicați de Curtea Constituțională.*

(4) *Factorii de decizie care nu au executat în termenul stabilit hotărârea și avizul poartă răspundere conform art. 82.*

În continuare, art. 82 alin. (1) lit. c) din Codul jurisdicției constituționale dispune:

(1) *În vederea asigurării exercitării jurisdicției constituționale, se prevede răspundere administrativă, sub formă de amendă de pînă la 25 salarii minime, pentru:*

c) neîndeplinire nemotivată, în modul și în termenii stabiliți, a cerințelor judecătorilor Curții, neexecutare a hotărîrilor și avizelor Curții.

La rândul său, potrivit prevederilor art. 28² din Legea 317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, *neexecutarea, executarea necorespunzătoare, împiedicarea executării actelor Curții Constituționale atrag după sine răspunderea prevăzută de legislația în vigoare.*

Așadar, Proiectul de lege vine să aducă la îndeplinire o obligație legală, care este consfințită atât la nivel constituțional, cât și la nivel infraconstituțional.

În concluzia celor expuse la acest compartiment, subliniem faptul că, autoritățile responsabile (în speță, la această etapă - Ministerul Justiției) au obligația de a întreprinde măsurile pragmatice în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr. 21/2023.

Finanțat de
Uniunea Europeană

II. Omisiunea din redacția actuală a Legii nr. 3/2016. Ajustarea Proiectului de lege

În redacția actuală, art. 14 din Legea nr. 3/2016 dispune:

(1) Funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, precum și cu alte activități remunerate sau neremunerate.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), procurorul poate desfășura activități didactice, științifice și în organele colegiale din cadrul autorităților sau instituțiilor publice. Regulile privind cumulul funcției cu aceste activități se stabilesc de către Consiliul Superior al Procurorilor.

Articolul 55 alin. (1) din Legea nr. 3/2016 prevede că:

(1) Procurorul în privința căruia este pornită o urmărire penală poate fi suspendat din funcție de către Procurorul General, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor. În situații ce nu suferă amânare, Procurorul General îl poate suspenda pe procuror fără acordul Consiliului Superior al Procurorilor, până la următoarea ședință a Consiliului Superior al Procurorilor.

În așa mod, pentru procurorii suspendați din funcție, pe perioada urmăririi penale, legea omite să detalieze un regim derogator de la interdicții și incompatibilități, lăsând pentru procurorii suspendați același cadru rigid aplicabil procurorilor în funcție. Atât în Hotărârea Curții Constituționale nr. 21/2023, cât și în Nota de fundamentare la proiectul de lege s-a atras atenția că, pe perioada suspendării, procurorilor nu li se achită salariu. În acest mod, procurorii suspendați din funcție în condițiile redacției actuale a art. 14 și art. 55 din Legea nr. 3/2016 sunt privați, practic, de unica sursă de întreținere.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 21/2023, s-a făcut referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, pe cauze similare. Spre exemplu, în speța expusă în cauza Camelia Bogdan contra României, Curtea a subliniat faptul că, pentru magistrați nu exista o interdicție de angajare în altă funcție pe perioada suspendării din funcție, generată de o urmărire penală:

*Curtea menționează, de asemenea, că problema pierderii veniturilor pe durata aplicării măsurii în litigiu este legată și de imposibilitatea pretinsă de persoana în cauză de a ocupa un alt loc de muncă în domeniile public și privat (supra, pct. 82). Or, după cum reiese din legislația națională în materie (supra, pct. 28), incompatibilitățile și interdicțiile care decurg din regimul specific aplicabil magistraților **erau lipsite de relevanță în timpul suspendării din funcție.***

Așadar, deși în repetate rânduri atrage atenția asupra necesității asigurării independenței și imparțialității judecătorilor și procurorilor în exercițiul funcției, CtEDO nu vede o problemă pentru ridicarea acestor incompatibilități pe perioada suspendării din funcție.

Pornind de la acest raționament facem o paralelă între garanțiile de care se bucură/trebuie să se bucure judecătorii și procurorii. În "Raportul privind Standardele Europene referitoare la independența sistemului judiciar, Partea II – Organele de urmărire penală", adoptată de Comisia de la Veneția la cea de-a 85 a sesiune plenară (17-18 decembrie 2010) s-au abordat unitar restricțiile în privința judecătorilor și a procurorilor:

17. Un procuror, la fel ca și judecătorul, nu poate instrumenta un caz în care are un interes personal și poate fi supus unor anumite restricții cu scopul de-i asigura imparțialitatea și integritatea sa.

Finanțat de
Uniunea Europeană

În același document de referință, în pct. 18 din Concluzii se insistă asupra faptului că:

*18. Un procuror nu ar trebui să ocupe alte posturi în stat sau să îndeplinească alte funcții de stat, **dintre cele care ar fi considerate nepotrivite pentru judecători**, iar procurorii ar trebui să evite activitățile publice ce ar putea intra în conflict cu principiul imparțialității lor.*

Se desprinde astfel că, legislația națională are o abordare diferențiată în ceea ce privește garanțiile de care beneficiază judecătorii și procurorii, cel puțin pe aspectul suspendării din funcție. Elocventă în acest sens, este prevederea de la art. 24 alin. (2) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, care stabilește că:

(2) În cazul suspendării din funcție a judecătorului, salariul acestuia se plătește în condițiile legii.

O prevedere similară lipsește din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură. Prin urmare, Proiectul de lege vine să echilibreze într-o anumită măsură această discrepanță.

Cu atât mai mult, modificările propuse prin acest proiect de lege sunt așteptate în contextul în care Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) deja a recepționat cereri din partea procurorilor suspendați pentru eliberarea acordului pentru desfășurarea activității remunerate. În *status quo-ul* existent, CSP este pus în situația de a emite hotărâri pe marginea unor astfel de cereri, fără ca Legea nr. 3/2016 să fie modificată. Or, de drept, CSP nu poate să acționeze în contradicție cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 21/2023, care are efecte juridice imediate.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 8/2024, Înalta Curte a subliniat:

*27. [...] Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale menționate mai sus la §§ 23-25, **Hotărârile Curții Constituționale, inclusiv raționamentele acesteia, făcând parte din textul constituțional interpretat, se aplică direct, fără nici o altă condiție de formă.** În acest context, Curtea a reamintit că respectarea hotărârilor Curții Constituționale este o condiție necesară și esențială pentru buna funcționare a autorităților publice ale statului și pentru afirmarea statului de drept (HCC nr. 33 din 10 octombrie 2013, § 52).*

Cu toate acestea, pentru îmbunătățirea proiectului de lege supus avizării și pentru a asigura un grad mai înalt de precizie juridică și a evita interpretări arbitrare, recomandăm autorilor proiectului să evalueze necesitatea completării art. 55 alin. (1¹), în formula în care se propune prin proiect, cu sintagma *"și interdicțiile prevăzute art. 15 alin. (2) lit. f) și lit. i)"*.

Or, în ipoteza în care, art. 55 alin. (1¹) stabilește un regim derogator de la art. 14 din Legea nr. 3/2016, pe perioada suspendării din funcție, însă nu face trimitere și la art. 15 alin. (2) lit. f) și i), atunci procurorii suspendați, deși vor fi liberi de *incompatibilități*, riscă să fie interpretat ca aflându-se sub următoarele *interdicții*:

f) să desfășoare o activitate de întreprinzător sau o activitate comercială direct ori prin persoane interpuse.

i) să dețină calitatea de membru în organul de conducere, de administrare sau de control al unei societăți comerciale, inclusiv într-o bancă sau într-o altă instituție de credit.

Dacă celelalte interdicții conținute în art. 15 din Legea nr. 3/2016 își găsesc justificare, chiar și pentru procurorii suspendați din funcție, atunci cele prevăzute în art. 15 alin. (2) lit. f) și i) din Legea nr. 3/2016 țin de activități antreprenoriale care pot fi orientate spre obținerea mijloacelor de întreținere. În ipoteza în care proiectul de lege omite să facă trimiteri și la interdicții, persistă riscul ca intervenția legislativă propusă să nu producă efectul scontat.

Finanțat de
Uniunea Europeană

De altfel, în nota de fundamentare, autorii proiectului de lege au făcut trimitere la art. 198 alin. (2) din Legea României nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor care elimină incompatibilitățile pentru procurorii suspendați. În același timp, norma la care s-a făcut referire în fundamentarea intervenției legislative propuse, face trimitere la interdicțiile din art. 227 și art. 331 din Legea României nr. 303/2022, interdicții care sunt similare cu cele prevăzute în art. 15 alin. (2) lit. f) și i) din Legea Republicii Moldova nr. 3/2016.

Deși nu a făcut obiectul Hotărârii Curții Constituționale nr. 21/2023, atragem atenția că, nici Legea nr. 3/2016 în redacția actuală și nici proiectul de lege nu răspund expres la întrebarea privind vechimea în muncă și în funcție a procurorilor suspendați pe perioada urmăririi penale, în situația în care pe durata acestei suspendări se propune ridicarea incompatibilităților și restricțiilor de angajare în alte funcții care nu sunt în conexiune cu funcția de procuror.

Concluzii:

Pentru considerentele expuse, proiectul de lege urmează a fi promovat pentru adoptare, cu recomandarea către autorul proiectului privind:

- completarea art. 55 alin. (1¹) cu sintagma "*și interdicțiile prevăzute art. 15 alin. (2) lit. f) și lit. i)*";
- completarea art. 55 din Legea nr. 3/2016 cu prevederi potrivit cărora perioada suspendării din funcție a procurorului în temeiul art. 55 alin. (1) din Legea nr. 3/2016 să nu constituie vechime în muncă în funcția de procuror.